

Naamlijst 3591, plus nog eenige in de addenda vermelde, ongeacht de soorten, welke nog niet in Nederland zijn aangetroffen, doch wel in de naaste omgeving, zoodat er veel kans bestaat, dat zij te eeniger tijd hier te lande ontdekt zullen worden. Die soorten zijn niet genummerd en dus niet medegeteld; hare vermelding is echter van veel belang voor de verzamelaars.

De Naamlijst zelve telt 127 bladzijden, ééne pagina Addenda en Corrigenda en een Register der Genera enz., alles te zamen 140 bladzijden.

Ik kan niet nalaten, de Nederlandsche Coleopterologen geluk te wenschen met de verschijning van deze uitgave, welke hun bejaarde, maar nog steeds uiterst energieke nestor in enkele maanden wist te voltooien, daarmede de kroon zettend op zijn omvangrijk wetenschappelijk werk. Aan de firma THIEME & Cie. komt welverdiende hulde toe voor haar initiatief en hare volmaakte coulantheid, waardoor een zoo welverzorgd geheel kon tot stand komen. Schovenhorst, Putten, Febr. 1925. J. TH. OUDEMANS.

***Ibalia leucospoides* Hchw.**

In het Tijdschr. v. Entom., Dl. 59, 1916, Verslag p. XXV, deelde ik mede, in eene op Schovenhorst, Putten (G.), uit aldaar gegroeid dennenhout kort te voren gebouwde schuur, verscheidene exemplaren, mannetjes en wijfjes, van de uiterst merkwaardige Cynipide *Ibalia leucospoides* Hchw. (*cultellator* F.) te hebben gevangen, welke *Sirex*-parasieten zich, tegelijk met vele exemplaren van den gastheer, *Pau-rurus* (*Sirex*) *juvencus* L. (met de var. *noctilio* F.¹), uit de palen, die het geraamte der schuur vormden, ontwikkeld hadden. Dit geschiedde in Augustus 1915.

Op 25 October van hetzelfde jaar trof mijn zoon, Ir. TH. C. OUDEMANS, nog een *Ibalia*-wijfje te Nijkerk aan, en wel in het keuringsgebouw voor den militairen dienst.

Sedert nam ik de soort niet meer waar, totdat ik haar in den zomer van 1924 opnieuw ontmoette.

Voor huishoudelijk gebruik waren op mijn zolder eenige

1) ENSLIN, „Die Tenthredinoidea Mitteleuropas”, p. 712, beschouwt *noctilio* F. niet als eene afzonderlijke soort, doch als eene var. van *juvencus* L. Eerstgenoemde heeft geheel zwarte spriet, terwijl bij laatstgenoemde de wortel roodgeel is.

duizenden blokken dennenhout, hier op Schovenhorst gegroeid, opgestapeld. In de maand Augustus ontwikkelden zich daaruit verscheidene exemplaren van *Paururus juvencus*, één van *Rhyssa persuasoria* L.¹⁾ en drie van *Ibalia leucospoides*. Al deze dieren waren bijzonder traag en zaten uren, soms dagen achtereen op dezelfde plaats; ik vermoed, dat alleen eene flinke zonbestraling hen tot meerdere activiteit brengt.

Sirex-exemplaren, zoowel van *S. gigas* L., als van *Paururus* (S.) *juvencus* L., zoo ook voorwerpen van *Rhyssa persuasoria*, heb ik meermalen, rustend zoowel als vliegend, in de vrije natuur aangetroffen; *Ibalia* echter nooit. Van vóór 1915 hier te lande waargenomen voorwerpen vind ik niets anders vermeld dan de mededeeling in T. v. E., Dl. 12, p. 117, No. 295: „Te Voorst uit *Sirex juvencus* gekweekt, Wtt.” Ik kan daar nog bijvoegen, dat zich in de collectie van wijlen VAN DEN BRANDT, thans in mijn bezit, een manlijk voorwerp bevond, op 15 Aug. 1876 te Venlo gevangen.

Vermoedelijk zullen de *Ibalia*'s, inzonderheid de wijfjes, zich in de vrije natuur wel op de stammen der dennen ophouden, waar zij in 't geheel niet in het oog vallen. Of de mannetjes ook elders, b.v. op bloemen, zijn aangetroffen, vind ik nergens vermeld. Wèl wordt de soort algemeen als zeldzaam beschouwd. Bij LAMEERE, „Faune de Belgique”, Dl. 3, p. 176, vind ik: „Sur les troncs des Conifères, juill.-août.-R.R.” CAMERON, „British Phytophagous Hymenoptera”, Dl. 3, p. 260–261, wijst eveneens op de zeldzaamheid in Groot Brittanje: „Very rare. I believe the species has not been found in this country since the time of CURTIS”. SCMIEDEKNECHT, „Die Hymenopteren Mitteleuropas”, p. 401, zegt alleen: „Zerstreut in Mitteleuropa”.

In de dennenbosschen, waar de gastheer, die mij toeschijnt meer in 't bijzonder *Paururus juvencus* te zijn, niet zeldzaam is, vermoed ik, dat ook *Ibalia* allicht meer voorkomt, dan verondersteld wordt. Haar te vinden zal echter wel bezwaarlijk blijven.

Schovenhorst, Putten, Dec. 1924.

J. TH. OUDEMANS.

1) Over *Rhyssa* zie men ook T. v. E., Dl. 59, 1916, Verslag p. LXIII.